

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Expunere de motive

Prezentul proiect are în vedere instituirea Programului de sprijin financiar acordat cetățenilor români foști rezidenți pe teritoriul României, care se întorc în țară, pentru perioada 1 ianuarie 2020 – 31 decembrie 2030. Programul are ca scop acordarea unui sprijin financiar cetățenilor români foști rezidenți pe teritoriul Statului Român, care au lucrat în afara granițelor țării pe o perioadă de minim 36 de luni și care se întorc să lucreze în România. Scutirea urmează a fi aplicată pentru ½ din perioada în care foștii rezidenți au obținut venituri într-un alt stat și curge din momentul începerii contractului de muncă în România. Programul nu are impact asupra bugetului de stat curent. În ceea ce privește bugetele ulterioare, impactul va fi minim, având în vedere faptul că aceste persoane nu sunt integrate la momentul prezent pe piața muncii din țară. Pe termen lung, impactul va fi unul pozitiv, în considerarea faptului că cetățenii români foști rezidenți care beneficiază de acest sprijin, integrându-se astfel pe piața muncii din țară, vor deveni plătitori de impozit pe venit și vor achita în integralitate contribuțiile de asigurări sociale.

Contextul propunerii

Din România pleacă anual forță de muncă în străinătate. Migrația muncitorilor este dublată de sporul natural negativ din ultimii ani, ceea ce face ca România să se confrunte cu fenomenul de îmbătrânire a populației și cu o lipsă de forță de muncă, fapt susținut de Anuarul Statistic din România din anul precedent, publicat de Institutul Național de Statistică:

“La 1 ianuarie 2017, populația rezidentă a României a fost de 19644,4 mii locuitori, din care 10,0 milioane femei (51,1%). Valorile negative ale sporului natural, conjugate cu cele ale soldului migrației internaționale, au făcut ca populația rezidentă a țării să se diminueze, în perioada 1 iulie 2014 – 1 ianuarie 2017, cu 272,1 mii persoane. Structura pe vârste a populației rezidente poartă amprenta specifică unui proces de îmbătrânire demografică, marcat, în principal, de scăderea natalității, care a determinat reducerea ponderii populației tinere (0-14 ani) și de creșterea absolută și relativă a populației vârstnice (de 60 ani și peste). La 1 ianuarie 2017 comparativ cu 1 iulie 2014, se remarcă creșterea ușoară a ponderii populației tinere (de 0-14 ani) de la 15,5% la 15,6% și creșterea considerabilă a ponderii celei vârstnice (de 60 ani și peste), de la 23,4% la 24,7%.”¹

Ce ne spun aceste date? Aceste date ne comunică faptul că România a început să aibă și va avea în următoarele decenii o problemă: România va avea locuri de muncă, dar nu va avea suficienți rezidenți pe teritoriul său care să le ocupe.

¹ Institutul Național de Statistică, România în cifre. Breviar statistic pe anul 2018, p. 10
http://www.INSSE.ro/cms/files/publicatii/Romania_in_cifre_breviar_statistic_2018.pdf

Este România prima țară din lume care se confruntă cu această problemă? Nu. Lipsa forței de muncă rezidente este o problemă cu care s-au confruntat și se confruntă multe țări, în special cele din Europa și cele două continente americane, la care se mai adaugă unele state din Asia. Lipsa de forță de muncă rezidentă a dus de-a lungul timpului la dezvoltarea trendului migrației din zone geografice cu condiții precare în zone geografice cu condiții de muncă superioare, din Sudul economic către Nord. Așa se face că astăzi Organizația Internațională a Muncii estimează că 164 de milioane de persoane² au migrat pe piața internațională în căutare de condiții de muncă bune și un pachet salarial atractiv. Fenomenul se situează pe un trend ascendent, cu o creștere de 9% în 2018 față de 2013. Soluția preferată pentru a rezolva problema lipsei de forță de muncă locale este MIGRAȚIA. Propunerea noastră este o migrație în sens invers, de întoarcere către țara de rezidență.

Dacă România nu este prima țară care se confruntă cu această problemă, înseamnă că uitându-ne la statele din jurul României, vom putea vedea soluții și identifica acele exemple care funcționează cu succes. Încurajarea întoarcerii foștilor rezidenți este o măsură care a fost deja propusă în alte state similare cu România. Un exemplu concret în acest sens este Portugalia, care a demarat Programul Regressar [trad.] Întoarcerea în martie 2019, “ca program strategic de sprijin la întoarcerea în Portugalia a muncitorilor care au migrat, pentru a face față necesității de mână de lucru care se face simțită astăzi în unele sectoare ale economiei portugheze.”³

Prezenta măsură reprezintă o componentă complementară cu setul de măsuri promovate de Uniunea Salvăți România, având ca obiectiv stoparea migrației masive a populației, în vederea căutării unor locuri de muncă mai bine plătite și ea decurge în mod coerent din acest obiectiv.

Propunerea pe care o înaintăm aici se sprijină pe trei argumente puternice pentru care este util să fie adoptată:

1. Reîntregirea familiilor - prin întoarcerea în țară a persoanelor care lucrează în afara granițelor și ale căror familii locuiesc în România;
2. Aducerea în țară a expertizei și experienței acumulate în alte țări;
3. Creștere economică pentru România.

1. Reîntregirea familiilor

Migrația este un factor de destabilizare a familiilor, mai ales în cazurile în care ambii părinți s-au integrat pe piața muncii în alte state, iar copiii au rămas în continuare în România, în grija tutorilor. Conform datelor existente publicate de Institutul Național de Statistică, aproximativ 95.000 de copii trăiesc în România având ambii părinți plecați în străinătate.

“La sfârșitul anului 2017, un număr de 94.896 de copii din România au unul sau ambii părinți plecați în străinătate, iar 17.425 copii sunt afectați de migrația ambilor părinți. În ceea ce privește distribuția pe județe, datele din luna iunie 2017 ne arată că regiunea cu cei mai mulți copii cu părinți plecați, aflați în

² Organizația Internațională pentru Muncă, [trad.] “Noile cifre ILO arată că 164 de milioane de persoane sunt migranți economici” https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_652106/lang--en/index.htm

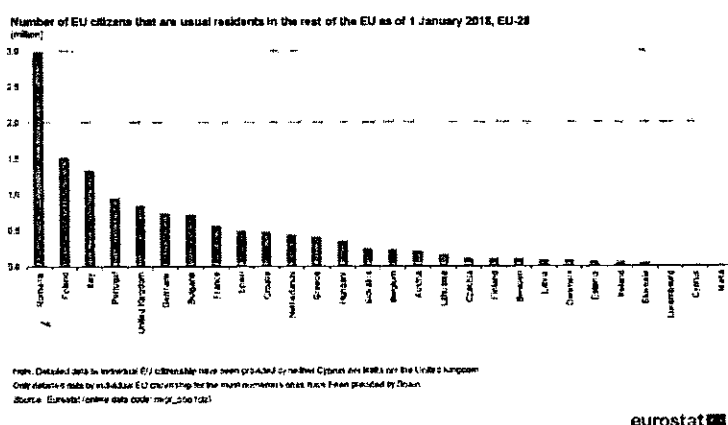
³ Diário da República n.º 62/2019 [trad.] Rezoluția Consiliului de Miniștri nr. 60 din 28 martie 2019, p. 1758 <https://dre.pt/web/guest/home/-/dre/121665680/details/maximized?serie=I&dreId=121665675>

atenția autorităților, este cea de Nord-Est, cu un total de 31.576 copii (în special județele Suceava - 9.097 copii, Iași - 5.529 copii, Bacău - 5.160 copii și Neamț - 4.636 copii), urmată de Sud-Est cu 16.035 copii (în special județele Galați - 6.174 copii, Constanța - 3.661 copii și Vrancea - 2.648 copii) și de Sud-Muntenia, cu un total de 12.896 de copii cu părinți plecați cuprinși în evidențele oficiale (aflați cu precădere în județele Prahova - 4.897 copii, Dâmbovița - 2.727 copii și Argeș - 2.594 copii).⁴

Sociologii migrației și sociologii familiei vorbesc despre efectele secundare ale despărțirii familiilor.⁵ Copiii sunt deseori predispuși traumelor, întrucât absența unuia sau ambilor părinți îi privează de dragostea și protecția necesară în perioada de creștere.⁶ Pe lângă lipsa de afecțiune din partea părinților se adaugă și maturizarea timpurie a acestor copii, care sunt nevoiți să învețe să se întrețină singuri de la vârste fragede.

2. Aducerea în țară a expertizei și experienței acumulate în alte țări

Deși migrația este definită ca fiind “mișcarea unei persoane sau a unui grup de persoane peste o frontieră internațională sau în cadrul unui stat”⁷ de către Organizația Internațională pentru Migrație, există o sincopă între cum se raportează statul român la fenomenul migrator și cum se raportează Uniunea Europeană și comunitatea internațională. Așa se explică de ce în Strategia națională pentru imigrație 2019-2022⁸ nu se vorbește în niciun moment despre migrația economică a rezidenților din România către alte state, nici despre migrația de retur. Strategia vorbește în exclusivitate despre imigranții ilegali, solicitanții de azil și străinii care se integrează pe piața muncii din România. Or acest fapt contrastează în mod vădit cu faptul că persoanele provenind din România reprezintă procentual cea mai mare categorie de rezidenți străini în celelalte state membre ale Uniunii Europene, conform datelor Eurostat:

Încurajarea întoarcerii în România a acestor foști rezidenți are efecte benefice pe termen scurt, mediu și lung în revitalizarea și profesionalizarea diverselor sectoarelor economice.

⁴ Institutul Național de Statistică, *Efectele economice și sociale ale migrației asupra copiilor rămași acasă*, Editura Institutului Național de Statistică, București: 2018, pp. 9-10.

⁵ Vezi: C. Suarez-Orozco & ILG Todorova (2002), J. Dreby (2012), KM Zentgraf & NS Chinchila (2012), V. Tyska (2007).

⁶ Bertha Sănduleasa, Aniela Matei, [trad.] Efectele migrației parentale asupra familiilor și copiilor în România post-comunistă, *Revista de Științe Politice* nr. 46, București: 2015, p.4.

⁷ Mădălina Popa, Dragoș Ungureanu, *Politica de migrație a Uniunii Europene: implicații pentru piața muncii*, Alpha MDN, Buzău: 2013, p. 4

⁸ Ministerul Afacerilor Interne, *Strategia Națională privind imigrație în perioada 2019-2022*, http://webapp.mai.gov.ro/frontend/documente_transparenta/188_1549983152_Anexa%20nr.%201%20-%20Strategia%20națională%20pentru%20imigrație.pdf

“Studiile arată că, la întoarcerea în țară, migranții români își folosesc expertiza și aptitudinile nou dobândite pentru a crește productivitatea la locul de muncă, a începe afaceri și a accentua mobilitatea lor pe piața de muncă. (Sandum 2006a.)

Libera sau aproape libera circulație a muncitorilor a contribuit foarte mult la dezvoltarea României. A accentuat mobilitatea forței de muncă, transferul de aptitudini, tehnologii, modele de organizare și a contribuit la creșterea adaptabilității muncitorilor. Multe persoane liber profesioniste sau întreprinderi mici din domeniul construcțiilor se bazează pe experiența, aptitudinile și capitalul câștigat în străinătate.

Conform cercetărilor Eurofund care au studiat Ungaria, Letonia, Polonia și România (Barcevicius et. al., 2012), experiența cumulată de migranți în străinătate este de mai mare folos pentru muncitorii înalt calificați decât pentru muncitorii calificați.”⁹

3. Creștere economică pentru România

Cu mai multe persoane care lucrează în România, avem mai multe persoane care consumă în România, care cumpără imobiliare, mijloace de transport, bunuri de consum zilnic, mai multe persoane cu conturi în bancă, cu abonamente la rețelele de telefonie, televiziune și internet. Cu mai multe persoane care lucrează în România avem mai mulți donatori de sânge, mai multe start-up-uri și idei inovatoare. Cu măsura legislativă pe care o propunem noi, România nu câștigă doar 1.300 de strungari anual. Ea câștigă creștere economică, o creștere economică care în timp să se reflecte în creșterile salariale în mediul privat.

De ce avem nevoie noi, ca stat de un astfel de proiect? Pe de-o parte, suntem responsabili de acele persoane care au locuit o perioadă din viață în România și care se simt apropiate de cultura românească, dar locuiesc de ani buni de zile în străinătate, fiindcă ele nu au ales în mod special să-și desfășoare activitățile vitale în afara României și s-ar întoarce negreșit să lucreze dacă ar avea asigurarea unui trai decent. Iar pe cealaltă parte, în mod absolut pragmatic, economia României ar avea pe termen mediu și lung doar de câștigat din aducerea forței de muncă calificate înapoi în țară. Măsura pe care o propunem noi pentru scutirea de plata impozitelor în perioada 1 ianuarie 2020 – 31 decembrie 2030 este o investiție care se va dovedi utilă pentru revigorarea pieței de muncă, acoperirea deficitului de personal care există la momentul actual în unele sectoare și încurajarea deschiderii de noi afaceri.

Având în vedere cele expuse, vă supunem spre dezbateră și adoptare prezenta propunere legislativă.

INIȚIATORI,

Ilie Dan Barna – Deputat USR

George Marussi – Senator USR

Radu Mihail – Senator USR

⁹ Cristina Mereuță, [trad.] “Mobilizarea aptitudinilor și resurselor migranților în România” în *A face față migrației în statele baltice și est-europene*, OECD Publishing: 2013, p.133.